

Verslag

Sprintreview BRO Standaardisatie - Grondwatermonitoring

Datum sprintreview

30 augustus 13:30-16:30

Aanwezig

Zie deelnemerslijst

Locatie

Geonovum, Amersfoort

Voorzitter

Frank Terpstra

Verslag

Linda van den Brink, Erik Simmelink

Hieronder vindt u een verslag van de bijeenkomst. Bij dit verslag horen de sheets waarin de presentaties zijn weergegeven.

Agenda bijeenkomst

1. Opening, welkom en inleiding
 - A. Communicatie
 - B. Vorig verslag incl. status actiepunten
2. RIVM onderzoek 'Verkenning werkwijze controle en beoordeling grondwaterkwaliteits-gegevens LMG, KMG, PMG';
3. Voorstel Scenario's standaardisatie grondwatersamenstellingsonderzoek vanuit BRO programma;
4. Aanpak Standaardisatieproces Grondwatersamenstellingsonderzoek komende periode;
 - A. Volgordelijkheid van te standaardiseren onderwerpen;
 - B. Rol en inbreng expertise vanuit Provincies;
5. Voortgang Standaardisatie: openstaande inhoudelijke Issues.
6. Gebruik/uitgifte van grondwaterkwaliteitsgegevens uit DINO
7. Storymap Grondwatersamenstellingsonderzoek;
8. BRO algemeen
 - A. Stand van zaken BRO algemeen;
 - B. Voortgang en planning (sprint)planning Grondwatersamenstellingsonderzoek en overige RO's: Tranche 3
 - C. Terugkoppeling openstaande keten-issues
9. Sluiting

1. Welkom en Inleiding

Frank Terpstra heet iedereen welkom en is blij met de hoge opkomst. Een kort voorstellingsrondje volgt.

Iedereen heeft het verslag van SR 19 Juli en agenda op tijd ontvangen.

Status Actiepunten SR 20180719:

01: volgt onder agendapunt 8.

02: Aandacht voor Issue 29 'Bijzonderheden Veld' is uitgesteld want deze horen bij de zgn. 'plusgegevens'.

Frank zal dit onder agendapunt 4 toelichten.

03: Staat nog open.

04: Er bestaat een concept-scopedocument voor GMN (Net); dit wordt in de komende sprint, op basis van nieuwe scope document productdefinities, definitief gemaakt en in oktober ingebracht in DomeinBegeleidings-Groep Grondwater. Na vaststelling wordt dit scopedocument gepubliceerd via GitHub.

05: Gebruikersexperts zijn uitgenodigd: Deltares en TNO-GDN zijn nu aanwezig. Jasper Griffioen heeft vanuit z'n functie van hoogleraar waterkwaliteit een notitie geschreven over gebruik van grondwaterkwaliteitsgegevens. Er loopt (via VEWIN) een spoor om ook de waterbedrijven aan tafel te krijgen.

06: Opmerkingen m.b.t. waarde-bereiken zijn gedeeld; Annita licht dit onder agendapunt 5 toe.

07: Komt terug onder agendapunt 4.

08: Rapport RIVM zal na deze sprint review onder embargo gedeeld worden met de aanwezigen. In september zal het rapport, na formele oplevering, openbaar worden via GitHub.

2. RIVM onderzoek 'Verkenning werkwijze controle en beoordeling grondwaterkwaliteits-gegevens LMG, KMG, PMG'

Bert Baumann - RIVM licht het door hen uitgevoerde onderzoek toe.

Het validatieprotocol omvat stappen QC 1 ('formats en compleetheid'), QC 2 (controle relatie put-monster en interne controle monster) en QC 3 (controle op samenhang/afwijkingen in tijdreeks en trendlijnen en ruimte). De versie 2016 wordt door provincies gebruikt.

Methode van onderzoek: interviews en discussies (bilateraal en bijeenkomt op 2 juli j.l.). Input verkregen van 7 provincies.

Nav Deelvraag 1 : we zoeken een gestandaardiseerde wijze van controle zodat een dataset ontstaat met eenduidig te interpreteren resultaat en markeringen (vlaggetjes/labels)

Nav Deelvraag 2 en 3 LMG: in schema lopen ook pijltjes terug van RIVM naar veld en lab; er is m.a.w. (iteratieve) interactie: bevindingen worden besproken met veld en lab.

Nav Deelvraag 2/3 PMG/KMG: werkwijze in de kern vergelijkbaar met LMG, maar provincies besteden de validatie meestal uit. Nut en noodzaak van meer verregaande standaardisatie en markeringen (met name op QC1 en QC2—'want in QC3 zit altijd expert judgement') wordt onderkend, maar is nu (nog) niet stabiel. Janco vG: markeringen worden wel geconstateerd, maar nog niet gestandaardiseerd vastgelegd. Wat te doen met 'twijfelgevallen'? Issue: hoe labels vastleggen (welk nivo etc) en welke mate van detail? Nanko deB: in eigen systemen worden markeringen misschien wel vastgelegd.

Nav Aanbevelingen- Feitelijk vs. Expert Judgement

Janco vG: vraagt zich af of RIVM's conclusie "dat finale controle en beoordeling door 1 partij wordt gedaan" juist is.

Met "90:8:2" wordt bedoeld: 90% van de gegevens is OK; 5-10% is 'verdacht'; uiteindelijk krijgt 2% een 'markering/label'. Dit is te vertalen als "maak de standaard niet te zwaar".

Het beeld dat RIVM schetst voor de standaardisatie van gevalideerde grondwaterkwaliteitsgegevens is om geen apart registratie-object "Synthese" te maken, maar om de validatie-uitkomsten te registreren in de vorm van labels die aan de meetresultaten worden gekoppeld.

Discussie/vragen:

Harry vM: wat is de ambitie van dit protocol? Wordt het verplicht voor ieder bestuursorgaan om dit protocol ikv BRO toe te passen?

Janco vG: noodzaak van dit protocol komt voort uit eisen vanuit de KRW (KRW vraagt om waardeoordeel). Misschien is het mogelijk om bijvoorbeeld per meetronde te registreren of en zo ja welk protocol is gebruikt.

Frank T: Er bestaan misschien meerdere/andere QC protocollen; Bij de uitwerking van BRO standaardisatie van QC uitkomsten (labels) moeten die ook worden meegenomen: 'iedereen moet met de in de BRO opgenomen set vlaggetjes/labels' uit de voeten kunnen.

Janco vG: huidige scope is meetnetten van Provincies en RIVM; als de waterbedrijven mee gaan doen wordt de scope dus breder.

Frank T: Waterbedrijven zijn inderdaad beoogd 'gedelegeerd bronhouder' (convenant in de maak).

Harry vM: RWS heeft/gebruikt dit protocol niet; kunnen we aansluiten?

Er volgt een korte discussie over nut en noodzaak van consensus over labeling met de volgende elementen:

- Niveau/detail van labeling, inhoud van labeling (bijv 'twijfelachtig', met of zonder context); hierover is uitwerking nodig waarbij er balans tussen inspanning en beoogd resultaat moet zijn;
- Gebruikersperspectief: labels leveren tijdsbesparing op en fouten dienen gecorrigeerd te worden in de BRO;
- Samenhang/analogie met QC protocol GW-kwantiteit;
- Misschien labels alleen uitgeven voor wetenschappelijk gebruik.
- Frank T (samenvattend): gebruikers hebben vanuit tijdsefficiëntie baat bij markeringen waaruit be/onbetrouwbaarheid van metingen blijkt.

3. Voorstel Scenario's standaardisatie grondwater-samenstellingsonderzoek vanuit BRO programma

Ruud Boot presenteert een voorstel met daarin de concepten van 4 scenario's voor het in de BRO registreren van gevalideerd grondwatersamenstellingsonderzoek. Deze scenario's worden ter besluitvorming ingebracht in de Domeinbegeleidingsgroep grondwater in oktober.

Het advies van het BRO Programma zal zijn om voor scenario 3 te kiezen: Het registreren van meetwaarden, het feit 'dat' er is gemeten (voor het gegevensdeel "mogelijk niet ok"), voorzien van labels; er komt (voorlopig) geen apart registratieobject 'Synthese'.

Ruud B vraagt de aanwezigen of ze hiermee kunnen instemmen.

Er volgt een korte discussie over de scenario's met de volgende elementen:

- (wederom): Niveau/detail van labeling, inhoud van labeling, motto: 'Keep it simple'.
- Te verwachten hoeveelheid terugmeldingen door expliciete labeling; Op basis van ervaring in het verleden (OLGA tijdperk) lijkt dit mee gaan te vallen;
- De komst van de BRO heeft het verantwoordelijkheidsbesef bij bronhouders over gegevenskwaliteit doen toenemen.
- Synthese is als concept op de langere termijn mogelijk wel waardevol, daar groeit het werkveld dan wel naar toe.

Ruud B. stelt vast dat de aanwezigen zich kunnen vinden in de voorgestelde keuze voor scenario 3 en stelt voor om voor grondwaterstandsonderzoek dezelfde werkwijze te gaan hanteren. Ook is er instemming over het voorstel om voor beide registratieobjecten synthese voorlopig uit te stellen.

4. Aanpak Standaardisatieproces Grondwatersamenstellingsonderzoek komende periode

Frank Terpstra licht als Product Owner Standaardisatie zijn plan voor verdere standaardisatie van Grondwatersamenstellingsonderzoek toe: Eerst een 'basis van de gegevensinhoud' standaardiseren en deze basis als prototype-standaard in een ketendemo stoppen (aanleveren t/m uitgifte/gebruik). De basis wordt gevormd door verplichte gegevens over de parameters/de metingen zelf). Na vaststellen van de basis is er aandacht voor zgn. 'plusgegevens': mogelijk optionele gegevens en informatie zoals coherentiekenmerken en afwijkinglijsten. Daarnaast schetst hij de voorziene input vanuit provincies: per sprint wordt een provincie-expert met de op dat moment gevraagde expertise 1 of meerdere dagdelen uitgenodigd.

Daarop volgt een discussie met de volgende vragen/onderwerpen:

- Hoe inbreng geven, wat is het proces? Via GitHub is de werkversie van de catalogus beschikbaar en kan feedback worden gegeven. Nadere uitleg over het Github volgt na afloop van de reviewsessie.
- Wat is de doorlooptijd van de standaardisatie en wat is de LT planning? Frank T verwijst naar agendapunt 8b, verderop in de reviewsessie en zegt toe om de LT planning daar ook op te publiceren (**actie**)
- Wat doen 'we' met een prototype-ketendemo? Datasets testen, liefst door de gebruiker. -- Verzoek om 'het testen' expliciet op te nemen in plan van aanpak.
- Verplichte gegevens: vanuit provincies komt het verzoek om 'zo min mogelijk' 'verplicht' te stellen, ook binnen een verplichte set (bijv KRW parameters) kan door omstandigheden een parameter ontbreken. Alleen CAS lijst en een gestandaardiseerde eenheid.

Nanko de Boorder geeft de visie van het provinciaal platform meetnetbeheerders over rol en inbreng van provincies. 2 weken geleden is er overlegd tussen Frank, Ruud en hemzelf over de beperkte inbreng vanuit provincies in de afgelopen standaardisatieperiode, hun bedenkingen over diverse onderwerpen en hoe die inbreng hierover verbeterd kan worden. Ook de rol en verantwoordelijkheid die de provincies daar in willen nemen kwam ter sprake. Dit heeft geleid tot een uitvraag vanuit het BRO standaardisatieteam richting het platform om in opdrachtvorm een standaardisatieoplossing aan te dragen voor:

- Toepassing van waardebereiken van parameters
- Toepassing van wabels.

Gevraagd is aan de provincies (het platform) om in de totstandkoming van deze twee toepassingen een trekkende rol nemen, waarbij voor met name het deel 'labels' afstemming/consensus zal worden gezocht met het gehele werkveld (incl waterbedrijven omdat zij beoogd gedelegeerd bronhouder zijn). Het resultaat/oplossingsvoorstel wordt ter review verwacht in december 2018.

T.a.v. toepassing waardebereiken:

De provincies zijn van plan om deze waardebereiken als 'waarschuwingsgrenzen' op te nemen in hun validatieprotocol. Ze zijn blij met de voorzet die in het recente TNO rapport staat. Er is volgens de provincies geen noodzaak om deze waardebereiken op te nemen in de BRO standaard, noch in het bronhouderportaal. Het registreren van juiste gegevens is de verantwoordelijkheid van de bronhouder en de gebruiker moet erop kunnen vertrouwen dat ze dat doen. Hierover ontstaat een discussie met de volgende onderwerpen:

- Monitoring door waterbedrijven richt zich meer op 'risico's en risicostoffen' en specifieke aandacht voor bepaalde parameters rondom waterwin-intrekgebieden. In scope plaatsen voor de BRO resulteert mogelijk in 'verstoring' van landelijke trends en andere waardebereiken voor specifieke parameters (organische micro-verontreinigingen).
- Er is bij BRO standaardisatieteam nog wel behoefte aan een toets bij gebruikers (bijvoorbeeld ook waterbedrijven) of ze dat vertrouwen hebben, deze toets moet voorafgaand aan de publieke consultatie van de standaard plaatsvinden. BRO standaardisatieteam zoekt daarvoor naar experts bij waterbedrijven. De inbreng van waterbedrijven kan mogelijk in genoemd convenant worden opgenomen.
- Frank T: waardebereiken buiten de BRO standaard houden maakt het werk van het standaardisatieteam en de bouw van de BRO minder complex, maar hij heeft tegelijkertijd nog wel vragen:
 - Is er draagvlak om waardebereik-controle buiten de BRO te houden en accepteren gebruikers dat deze informatie niet in de BRO standaardisatie documentatie wordt opgenomen maar in het QC protocol?
- Moeten door TNO gegenereerde grondwaterkwaliteitsgegevens (bronhouder Min EZK) ook dit QC protocol volgen?
- De scope van de kwaliteitsgegevens betreft de gegevens uit 'permanente'/structurele monitoringnetten; milieuhygiene-netten zijn bijvoorbeeld niet in scope.
- Hoe verhoudt het omgaan met waardebereiken van deze gegevens zich tot hoe dit in de standaard van sonderingen is opgenomen?
- Conclusie van de discussie: er is er onder de aanwezigen overeenstemming is om de waardebereiken van parameters buiten de BRO standaard te houden (**Besluit**). Ook is het niet nodig om in het bronhouderportaal te controleren op waardebereiken. De provincies gaan hiervoor dus in de opdracht ook geen trekkende rol nemen. Wel nemen zij voor hun eigen toepassing daartoe wel het initiatief als onderdeel van de toepassing van hun QC protocol.

T.a.v. toepassing en uitwerking labels:

Nanko deB geeft aan dat voor de organisatie van de uitwerking van de labels met stakeholderveld door het platform een adviesbureau zal worden ingeschakeld, waarna de uitkomst/product ter review wordt gebracht. Provincies zoeken nog naar geschikte werkvorm. Ruud B stelt voor om de review in de reguliere sprint reviews van het BRO stand.team op te nemen: de uitwerking dient wel breed gedragen te zijn voorafgaand aan de publieke consultatie.

Er is al wel een eerste minimale uitwerking van labels op parameternivo. Er wordt als werkafpraak besloten dat deze eerste uitwerking medio oktober opgeleverd wordt, zodat deze in de eerste prototype-standaard getest kan worden. Verdere afstemming over de opdracht vindt plaats tussen Nanko de B en Ruud B (**actie**).

Frank T sluit dit agendapunt af door te wijzen op de ritmiek van 4 wekelijkse sprints met om-en-om fysieke en online review sessies (de eerstvolgende op 27 sept is dus online, focus op standaardisatie issues, duur max 1 uur) en (nogmaals) de inbreng van provincies (minimaal 1 dagdeel per sprint) te memoreren. Hiervoor wordt een intekenlijst verspreid (**actie**).

- Janco vG is bezorgd over nut en efficiency van online meeting. Vanuit Geonovum zijn de ervaringen echter goed.

5. Voortgang Standaardisatie: openstaande inhoudelijke Issues

Annita bespreekt de (door de vakantieperiode beperkte) progressie van de inhoudelijke standaardisatie aan de hand van openstaande issues

- Issue 39, waardebereiken; refererend aan de gevoerde discussie wordt deze issue gesloten
- Issue 16 uitvoerder onderzoek: voorstel om deze te sluiten;
 - In geval van hoofdaannemer vs onderaannemerschap van veldwerk wil gebruiker ook de uitvoerder veldwerk weten. Hoe dit dan te registreren
 - Issue blijft nog open
- Nav Issue 36 : Los van de eigenlijke issue 'verplicht/niet verplicht is de vraag of er vaste pakketgroepen zijn
 - In huidige labcontract zijn er 'percelen' gedefinieerd, maar dit is vanuit aanbestedingsoverwegingen, dus niet relevant.
 - Advies vanuit bronhouders is om aan de voorkant niet te 'dwingend' om te gaan met groeperingen;
 - Anderzijds is vanuit uitgifte wel een behoefte om te kunnen selecteren op 'stofgroepen';
 - Voorzet stofgroepen in TNO rapport is goed; verder indeling t.b.v. uitgifte is aan het BRO team.
 - Waarschuwing vanuit aanwezigen: specificeren welke stof in welke groep hoort (tbv uitgifte) is veel werk
 - Het BRO-team wil niet te ver gaan met 'Gegevensverrijking door de BRO' t.b.v. uitgifte.
- Nav issue 36: met welke frequentie worden nieuwe stoffen gemeten?
 - In principe per aanbesteding: per 1-4 jaar wijzigingen; soms 'losse meetrondes voor specifiek doel'.
 - Er is dus een 'dynamische lijst' van parameters nodig waaraan nieuwe parameters toegevoegd kunnen worden.
 - Voor verkrijgen van inzicht in de toename kunnen oude en nieuwe percelen worden toegestuurd (**actie**)
 - Standaard anticipeert nog niet op nieuwe vorm van meten van GW kwaliteit met sensoren.
- Issue #24 metingen onder rapportagegrens
 - Wordt nu variabel wel/niet gerapporteerd
 - Voorgesteld wordt om hiervoor een label 'onder rapportagegrens' te gebruiken
 - Rapportagegrens zelf wordt ook geleverd door lab, maar is niet relevant bij metingen hoger dan rapportagegrens.
 - Besluit: Rapportagegrens is onderdeel van de standaard
 - Verkend wordt of ook aantoonbaarheidsgrens moet worden geregistreerd. Lijkt minder relevant; Verdere discussie hierover via Github.

6. Gebruik/uitgifte van grondwaterkwaliteitsgegevens uit DINO

Agendapunt wordt onder verwijzing naar de presentatie vanwege tijdgebrek overgeslagen. Eventuele vragen kunnen naar Frank worden gestuurd

7. Storymap Grondwatersamenstellingsonderzoek

Deniz laat progressie van de storymap zien: allen het deel 'labonderzoek' is verder uitgewerkt. Gineke vraagt om feedback. De scope van de storymap loopt tot aan het aanleveren van gegevens aan de LV BRO. Het doel van de Storymap is om het standaardisatieproces te ondersteunen, maar uiteindelijk ook voor voorlichting over de inhoud van de BRO.

8. BRO algemeen

- A. Stand van zaken BRO algemeen;
- B. Voortgang en planning (sprint)planning Grondwatersamenstellingsonderzoek en overige RO's: Tranche 3

Voor beide punten wordt wegens tijdgebrek verwezen naar de presentatie

- C. Terugkoppeling openstaande keten-issues

Bart Jan de L. licht de ketentest 'bestaande putten' toe: met 5 Bronhouders wordt met 2 putten het ketenproces getest om bestaande putten te registreren in de BRO, onder verantwoordelijkheid van de Bronhouder en via het Bronhouderportaal.

Janco van G : Tijdens de eerdere Transitie Pilot was het uitgangspunt dat het converteren van bestaande putten uit DINO via 'de achterdeur' zou gaan: met BZK als Bronhouder en zonder Bronhouderportaal. Bart Jan licht hierop toe dat vanwege de verantwoordelijkheid over een nog bestaand object met een levenscyclus het Ministerie geen bronhouder kan zijn; de achterdeurprocedure bestaat niet meer.

Janco is van mening dat over dit kennelijke besluit slecht is gecommuniceerd naar stakeholders en vraagt ook in welk gremium dit besluit is genomen. Marjan B beaamt dat dit niet goed is gecommuniceerd. Bart Jan geeft aan dit mee te nemen in de bevindingen Ketentest.

Henny was niet op de hoogte van de ketentest en vindt dat opmerkelijk.

Status van wijzigingsverzoek issue BROK-70 'laagoplopende nummering per kaartblad van attribuut Putcode': verzoek is nu in analysefase, uitwerking lijkt eenvoudig. Janco geeft aan dat het initiële verzoek nog niet geheel is opgepakt. Dit zal in de ketentest worden beoordeeld.

Status wens BROK 127 : excel-template voor GMW: waarschijnlijk komt er geen exceltemplate, maar wel een voorbeeldbestand. De ketentest moet ook inzicht geven of dit voorbeeldbestand voldoende is. Voorbeeld bestand staat al online op:

<https://www.broinfo.nl/instructie-bro-verzoek-maken-grondwatermonitoringput>

Status BROK-153 functionaliteit QC grondwaterstand; issue staat op backlog keten; standaardisatieteam gaat scope doc uitwerken.

Nanko: de Issue gaat meer over ondersteuning validatieprotocol voor grondwaterstanden. Marjan: Het programmabureau BRO gaat hier komende week op terugkomen.

6. Rondvraag en afsluiting

Lisette: leuk om deze sessie mee te maken.

Nanko en Henny vragen of de presentaties worden verspreid en of de volgende keer de presentaties ook als stukken (naast het verslag) voorafgaand aan de reviewsessie verstuurd kunnen worden. FrankT: de presentaties zullen worden gepubliceerd op basisregistratieondergrond.nl. De links zullen bij de volgende uitnodiging worden gestuurd.

Ruud B geeft aan dat hij de sessie als productief en constructief heeft ervaren.

Harry vM: heeft behoefte aan een heldere communicatie van scope van het grondwatermonitordomein: welke putten / gegevens zijn verplicht, welke mogen maar hoeven niet etc. Marjan geeft aan dit op zich te nemen (**actie**).

Benoemde acties

ActieNr.	Actie	Actiehouder	Einddatum
20180719-03	Aanpassen van de codelijst onderzoeksprocedure conform feedback.	Annita	?
20180830-01	LT planning standaardisatie publiceren op GitHub	Frank Terpstra	september
20180830-02	afstemming over de opdracht provincies	Ruud Boot en Nanko de Boorder	september
20180830-03	Verspreiden intekenlijst voor expert deelname aan sprint -provincies	Frank Terpstra	september
20180830-04	Toesturen van oude en nieuwe percelenlijst aan Annita	Janco van Gelderen	september
20180830-05	Communicatie over de scope van het Grondwatermonitordomein	Marjan Bevelander	september

Deelnemerslijst

Voornaam	tussen voegsel	Achternaam	Bedrijf / instantie
Henny		Kempen	Provincie Gelderland
Jack	Van	Velthuisen	Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant
Nanko	De	Boorder	Provincie Noord-Holland
Andrea		Kan	Provincie Limburg
Maik	Van der	Wolf	Provincie Zuid-Holland
Janco	Van	Gelderen	Provincie Utrecht/IHW
Anneke		Spijker	IPO/ Provincie Flevoland
Bert		Baumann	RIVM
Harry	Van	Manen	Rijkswaterstaat
Bas	Van der	Grift	Deltares
Mariëlle	Van	Vliet	TNO-GDN
Lisette		Kramer	ICTU
Marjan		Bevelander	Programma BRO
Bart-Jan	De	Leuw	Programma BRO
Ruud		Boot	Geonovum
Frank		Terpstra	Geonovum
Annita		Vijverberg	Geonovum
Gineke	Van	Putten	Geonovum
Deniz		Kilic	Geonovum
Rob	Van de	Velde	Geonovum
Linda	Van den	Brink	Geonovum
Erik		Simmelink	TNO-GDN